

ARGUMENT

De ce m-am gândit la un astfel de demers care ar putea părea o formă de narcisism? La primele două cărți, eram foarte curios de reacțiile criticii literare. Receptarea putea fi și urmărită, circulația revistelor literare asigurând un „control” bibliografic aproape sută la sută. După 1989, în explozia publicistică, receptarea a fost scăpată de sub control, pe de o parte, iar pe de altă parte, parcă și pozițiile deontologice ale multor critici literari s-au configurat sub alte zodii. Un *Dicționar de scriitori mureșeni*, realizat de Ana Cosma și tipărit în 2000, m-a făcut curios. Erau semnalate acolo receptări critice despre care nu știam nimic. Curiozitatea m-a împins să le caut. Pe unele le-am găsit, pe altele nu. Erau însă destule, cred, pentru a configura un portret în oglinda criticii literare. Unul parțial, pentru că, circulația cărții n-a mai fost de natură să pună în orizonturile criticii literare toate titlurile pe care le-am tipărit, pe de altă parte, mulți critici nu mai dețineau același buget de timp, iar unii chiar au renunțat la rubricile de cronică literară, de actualitate editorială. Iar eu, *mea culpa*, n-am făcut gestul de a trimite cărțile mele criticilor literari. Cu alte cuvinte, n-am ce reproșa nimănui.

Cu ani în urmă, în timpul studenției, profesorul Mircea Borcilă, la un seminar de *Poetică*, a propus colegilor de an o interpretare a unui poem publicat de mine în revista *Flacăra*, fără a le spune cine este autorul. („Zăpada ca un inorog mi-atinge glezna, / cuvinte-sângerate întinzând pe-asfalt - / E-atât de albă-n ochii mei și bezna / și-acest decembrie rămas în șpalt. // E-atât de singur ochiul meu postum / și mâna ta ce-ar vrea să îl atingă / precum pe-un trup cu gâtul lui de fum / în care vin

cuvintele să ningă.”(*Poem de zăpadă*, în *Flacăra*, nr. 51, decembrie 1980). A fost nu doar un spectacol al receptării critice dezinvolve, cu patos "seminarist", ci și o emoționantă privire în oglindă în public. Poate că așa ar trebui să fie instanțele poeziei, cu public.

Nu mi-au fost indiferente opiniile criticii, deși niciodată un punct de vedere critic nu mi-a schimbat felul de a scrie, temele...

Indiferent cum au scris, le rămân îndatorat celor care s-au aplecat cu mai multă stăruință asupra scrisului meu.

Am avut parte, în general, de o receptare calmă, fără stridente și fără excese. Mi s-a spus, n-am ajuns să citesc, de o cronică injurioasă, aproape anonimă, a unui oarecare Alexandru Pleșcan, probabil pseudonim. Iar Ioan Milea, comentându-mi primele două cărți, era în plin război antitextualist și totul se subsuma acestei lupte. Altfel, critica a fost atentă și generoasă cu cărțile mele, în limitele unei circulații mai mult decât precare a cărții, după decembrie 1989.

Până la apariția cărților, s-au exprimat despre poezia mea diverși scriitori, mai ales în urma unor lecturi în cenacluri literare sau după prezența în antologii de debut, la modă în deceniul al nouălea.

„Într-un interesant grupaj de versuri, intitulat *Jocuri pentru oameni mari*, în seara de 25 ianuarie a.c., Nicolae Băciuț (student, anul I, Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca) a dovedit un cert instinct poetic, cu multiple disponibilități. Tirania unor ecouri din Nichita Stănescu e frecventă, ca și primejdia clișeului și, deocamdată, nesiguranța opțiunilor pentru o anume formulă. În acest sens, discuțiile au fost fructuoase (Dumitru T. Savu – analitic și la obiect, Radu Săplăcan – ca de obicei, un spirit critic acut, și poeții Petru Romoșan și Emil Hurezeanu),

relevând o anume coerență a discursului liric, o remarcabilă inteligență artistică a poemelor.” – consemna M(ircea) V(aida) în *Tribuna* din 1 februarie 1979, după lectura în Cenaclul revistei.

În 1981, într-un interviu din revista studentească *Dialog*, de la Iași, referindu-se la Festivalul Artei și Creației Studentești, de la Suceava, Laurențiu Ulici scria, între altele: „Însă numele câtorva dintre poeții, prozatorii și criticii premiați la Suceava, vor fi auzite, sunt convins, nu peste multă vreme. Mă gândesc în primul rând la poeții Ion Mureșan și *Nicolae Băciuț*, de la Cluj-Napoca, Delia Străuț și Bogdan Ghiu, de la București...” După același eveniment de la Suceava, Ion Bogdan (Lefter) remarcă într-un text din revista *Amfiteatru* nr. 5/ 1981: „Trăgând linie și adunând, bilanțul momentului Suceava e cu totul favorabil: premiile au parafat frumoase afirmări personale, dar și afirmarea, încă o dată, a promoției '80.

E semnificativ de altfel faptul că între premianți s-au aflat mulți reprezentanți ai celor doi centri polarizatori ai acestei promoții – *Echinox*-ul (Ion Mureșan, *Nicolae Băciuț*, Klaus Schneider, Cristina Felea, Marius Lazăr, Andrei Zanca Sofalvi) și *Cenaclul de Luni* din București (Dan Goanță, Delia Străuț, Bogdan Ghiu, Doru Mareș, Ion Bogdan Lefter). „*Scrie poemul ca și cum tu ai fi poemul* – iată un vers care poate mărturisi atitudinea față de artă, dar și menirea ei în cetate, a poeziei. Autorul, Nicolae Băciuț, e unul dintre acei poeți afirmați în ultimii ani, distingându-se pregnant printr-o vocație a socialului. I se alătură, sub semnul aceleiași reflecții grave, prin mijloace surprinzătoare prin plasticitatea și capacitatea de sinteză, Andrei Zanca. Două nume din câteva, reprezentând, după opinia noastră, un mod poetic specific de a dialoga cu lumea.”, scria Platon Pardău, în *Contemporanul* din 11 iulie 1981.

Un grupaj de versuri din *Suplimentul literar și artistic al Scânteii tineretului*, după lectura în ședința din 10 decembrie 1981, în Cenaclul „Confluente”, a fost însoțit de comentariile lui Lucian Vasiliu („Am ascultat în această seară doi autori a căror poezie se naște în jurul bibliotecii: Nicolae Băciuț se află în ea, I. G. Șeitan încă afară. Dacă Șeitan face o poezie explozivă, petardantă, Băciuț scrie una cerebrală, ceremonioasă”), Victor Atanasiu („Putem spune de pe acum că Nicolae Băciuț există ca poet. El are un timbru specific, are capacitatea de a prinde gestul renunțării, freamățul îndoielii, liniștea destinsă a coborârii. Dar poemele lui scad în timp. De aceea cred că genul scurt îl prinde cel mai bine”), Florin Iaru („Impresionează la Nicolae Băciuț viziunea ’monstruoasă’, cosmică a lumii. Există, în toate poemele, un tragism al emoției elaborate.”) și Nicolae Țone („Nicolae Băciuț este un autor de mici giuvaere, identificabile în montura fiecărui poem. I-aș reproșa, totuși, o notă artificială, înclinația de a privi poezia prin lupă. Corectivul acestei atitudini nu poate fi decât o implicare mai decisă în real”).

Tot în *Suplimentul Scânteii tineretului*, din 31 ianuarie 1982, un grupaj de versuri era însoțit de câteva *Scrisori de acreditare*, semnate Ion Pop, Ioan Adam, Marian Papahagi, Nicolae Stoian și Florin Mugur.

Ion Pop: Reflecția mereu reluată asupra *poesisului*, a relației adesea dificile dintre creator și propriul său discurs, mi se pare a fi preocuparea dominantă în versurile publicate până acum de Nicolae Băciuț. „Ieșirea în stradă” a versului, „viața și patimile poemului”, poemul pe care „nu l-am scris niciodată”, revin firesc într-o poezie aflată în plin proces de cristalizare. Ea atestă de pe acum o remarcabilă putere de invenție metaforică, de conturare a unei atmosfere de notații adesea totale, uzând de o anume violență a concretului, menită să reprime, alături de

comentariul ironic și autoironic, pornirile sentimentale. Prin asemenea trăsături, scrisul lui Nicolae Băciuț se vrea solidar cu al confrăților de generație, în voința afirmată cu tenacitate de a surprinde pulsațiile cele mai vii ale realului.

Ioan Adam: O experiență lirică dificilă și riscantă îl atrage pe Nicolae Băciuț. Poetului i s-a recunoscut (nu fără o notă de imputare) cerebralismul; n-ar trebui să deducem de aici că versurile ar fi uscate, nude, fără tensiunea secretă, dar viguroasă, a emoției. În realitate, deși poeziile se subsumează unui „program”, destul de restrictiv în articulațiile lui, pe geamul lor înghețat rămâne – înscrisă într-un filigran subțire – drama. Este, firește, o dramă a expresiei, a căutării înfrigurate a verbului, ce se suprapune exact pe idee, dar nu mai puțin o dramă existențială exacerbată de aflarea minciunii din cuvinte. Etern „neterminat”, poemul ascunde și deconspiră, totodată, o stare a spiritului activ, geografia sincopată, pudică, a sentimentului. *Călătoria sintactică* a lui Nicolae Băciuț e demnă de cea mai vie atenție.

Marian Papahagi: „Să facem autopsia poeziei”, ne cere Nicolae Băciuț într-un vers al său; îndemnul e pe jumătate ironic, iar tânărul poet îi dă urmare cel dintâi, desfăcând coaja cuvintelor, punându-le apoi să se îmbine în fel și chip, ascultându-le sunetul astfel împerecheat, minunându-se și perseverând. Ceea ce poate să pară joc devine cu vremea ceea ce era de la început: o căutare a expresiei proprii, a unui drum – cum se spune – dar care să nu fie numai o înșelătoare potecă terminată printre (fie ele și poetice) bălării, ci o cale spre poezie. (Nicolae Băciuț are o calmă încredere în sine și în scrisul său: își pregătește, am spune, pas cu pas, o carte pe care, deocamdată, cu înțelepciune, o mai amână. Între timp, face de toate: ia interviuri, scrie recenzii și interpretări de poezie clasică și modernă, participă la festivaluri, ia și, mai

nou, înmânează premii, e secretar responsabil de redacție al unei reviste care îi dă destul de furcă, învață, călătorește. Toate aceste lucruri care nu sunt poezie sunt tot atâtea moduri indirecte – între cumișenie și imprevizibilitate, de a căuta, de a provoca, de a stimula sau inventa. (...) Nu știu dacă Nicolae Băciuț are nevoie de îndemn: să-i acordăm, mai degrabă, nu bunăvoința, ci încrederea, speranța noastră; (asemenea celorlalți tovarăși de generație pe care tânărul poet i-a reunit acum vreo doi ani și mai bine într-o anchetă – care n-a trecut neobservată și a stârnit chiar polemici – ele i se cuvin pentru ca să poată să-și câștige, singur, „dreptul la timp”).

Niculae Stoian: O lectură neatentă a versurilor, te-ar îndemna să iei metaforele, nu o dată antologice, despre capacitatea cuvintelor de a învăța funcțiile fiecărui sentiment, drept o speculație livrescă, avitaminizată, lipsită de sângele ce impulsionează viața. Nu este greu să remarci însă că această obsesie a cuvântului e înainte de toate obsesia încărcării lui de viață, de sens, asemenea inimii în bătaia ei, de sângele cald, întrucât artistul la tinerețe „nu răspunde decât în fața cărților sale”.

Florin Mugur: „*Poezii de peste munți*” (lui Nicolae Băciuț*). În mijlocul iernii / ghiocelul năuc / care-mi crește din creier // în mijlocul iernii / vin poezii de peste munți / pe skiuri de sticlă. // Ei au pulovere imense / și, Doamne, cât aer de munte / poate aduna o mare parașută deschisă // trec pe lângă mine, se uită / la ghiocelul năuc / care-mi crește din creier // se opresc, râd; / e și acesta un fel de a vesti / primăvara. // Despre patrie? Ei sunt patria - / Hurezeanu, Petreu, Romoșan, Ieronim, Mureșan, / Moldovan, Mariana, Britz, Sollner, Șandru – și ceilalți. // Sunt veseli / sunt curați / mă iau cu ei. // Închid ochii – duceți-mă / unde vreți voi, dar repede, dar repede. / Cum e în munți? Aici e greu. Nu ninge.

(*) *Poet clujean de mare viitor, echinoxist, născut în ziua de 10 decembrie 1956, zi în care a fost accidentat mortal Nicolae Labiș.*)

„Apărut de curând la Editura Albatros, *Caietul debutanților* pe anii 1980 și 1981 cuprinde poezii semnate de 31 de poeți din aproape toate zonele țării. În asemenea condiții, volumul poate fi considerat expresia unei efervescențe lirice neobișnuite nu numai prin întindere, ci uneori și prin nivelul ridicat al valorilor. Câteva din numele poezilor cuprinși în acest *Caiet* sunt reprezentative pentru anumite focare de poezie, dacă pot să mă exprim astfel, ce s-au creat în diferite orașe ale țării. Unul dintre aceste orașe este Târgu-Mureșul, unde se manifestă de câțiva ani un grup de tineri poeți de indiscutabilă valoare, ale căror nume au putut fi întâlnite cu precădere în paginile revistei *Vatra*. Mai puțin norocoși decât confrății lor din alte centre, tinerii poeți mureșeni, apreciați cu diverse prilejuri de critica literară, așteaptă deja de multă vreme să treacă pragul debutului. Fiecare dintre ei are deja în sertar două sau mai multe cărți de poezie a căror publicare va contribui, fără îndoială, la creșterea vieții spirituale a orașului. În prezentul *Caiet al debutanților*, tipărit de Editura Albatros, sunt cuprinși cinci poeți mureșeni: Lazăr Lădariu, Soril Miavoe, Nicolae Băciuț, Ion Dumbravă și Andrei Zanca. (...)

Ceilalți doi poeți, Nicolae Băciuț și Andrei Zanca, sunt mureșeni prin adopție și echinoxști prin formație. Primul scrie o poezie a poeziei, abstractă și supusă intelectului, în tradiția liricii franceze, de la Mallarme la Valery. Tema centrală în jurul căreia se rotesc versurile lui Nicolae Băciuț este condiția poetului și a poeziei. Astfel, în poezia *Cuvintele mele*, recunoaștem drama specifică creatorului modern: anume, nemulțumirea față de cuvânt, sentimentul devalorizării cuvântului. Inventivitatea

imagistică a acestui tânăr poet este expresia unei sensibilități rafinate prin frecventarea temeinică a unor mari scriitori români și străini. Prezența metaforei anatomice într-o poezie ca *Despre singurătate* îl apropie de Nichita Stănescu. (...) – consemnează Gheorghe Perian, în *Cinci poeți mureșeni, Steaua roșie*, mai 1983.

Constanța Buzea, în revista *Amfiteatru* nr. 5/1983, p. 11, face o substanțială pledoarie în susținerea tinerilor poeți, „înghesuiți” în *Caietul debutanților*: „Cel puțin zece din numele celor care semnează poezie în acest *Caiet* apărut, ca de obicei, cu întârziere, ar fi meritat din plin publicarea de la bun început într-un volum personal. (...) Romulus Bucur, Daniel Corbu, Mircea Drăgănescu, Ion Bogdan Lefter, Mircea Rostaș, Liviu Santa, Călin Vlășie, Liviu Antonesei, *Nicolae Băciuț*, Daniel Daniel, Traian Ștef, Andrei Zanca sunt câțiva dintre poeții cu ale căror versuri substanțiale și stranii se poate ilustra orice realitate. Sunt numele celor care au oferit dovezi suficiente și clare ale talentului lor. Sunt numele care au deja o față limpede și se vor vărsa curând în spațiul mai larg al poeziei noastre actuale. Sunt poeții cei mai buni ai momentului '80 – '81, la nivelul concursului de debut al Editurii Albatros. Sunt poeții care se pot considera soare în fața soarelui, câțiva dintre cei care surprind și contemplă liniștiți momentul în care întrebările evadează și când poemul zace umezit la picioarele poeziei.

Scriind despre *Poezia debutanților* în revista *Vatra*, (nr. 9/1983) la apariția antologiei *Caietul debutanților 1980 – 1981*, Dumitru Mureșan remarcă faptul că : Versurile lui Nicolae Băciuț denotă o preocupare expresă pentru limbajul poetic. El adoră și detestă „cuvintele”, se ceartă și se împacă iar cu... „poemul”, sugerând o anumită dramă a devitalizării lirismului: „Scrie-ți poemul! Uită nerăbdarea / de a-i vedea cuvintele atârându-ți de trup / ca niște pânze

de păianjen însângerate. // Sparge oglinda de pe chipul tău / șters cu hârtii, / consoane / și frică. // Scrie poemul cu neglijență și nebăgare de seamă; / despre corp, moarte, confuzie, / despre aorta deschisă, / scrie ca și cum tu ai fi poemul, / cuvintele, / picătura decolorată de sânge”. (*Picătura decolorată de sânge*, din ciclul *Cuvânt înainte*).

Preocupat de fenomenul poetic tânăr, Cezar Ivănescu nu putea să ignore *Caietul debutanților* de la Albatros, comentându-l în paginile revistei *Luceafărul*: (...) Ceilalți unsprezece poeți, Corneliu Antim, Liviu Antonesei, Nicolae Băciuț, Gellu Dorian, Alexandru Dohi, Ion Dumbravă, Ștefan Dumitru, Marcela Mariana Milcu, Voicu Olari, Nicolae Sava, Andrei Zanca, la fel de talentați sau mult mai talentați decât unii dintre cei aleși să debuteze în volum (spunem aceasta deoarece în volum ar fi trebuit să debuteze Liviu Antonesei și nu un impostor ca Ion Bogdan Lefter), ne obligă să le reamintim editorilor români din cele patru unghiuri că minima onestitate funcționându-se liber și nelăsându-se obnubilată de traficul de influență ar fi suficientă pentru a rezolva cazurile „desperate”: un caz „desperat” a fost și Cristian Simionescu până la publicarea extraordinarei cărți *Vicleniile oceanului*, un caz „desperat” a fost și Dan David, cel mai original poet român apărut în ultimii ani...

(...) Pe Nicolae Băciuț l-am citit și l-am admirat adeseori, l-am și premiat o dată, și aproape nu-mi vine să cred că nu a publicat până acum nici un volum. (...)

Nicolae Băciuț e unul din rarii poeți care (pe urmele lui Nichita Stănescu) dematerializează, „dezîncarnează” cuvântul dintr-o tentație absolutorie: poezia sa pare scrisă dintr-o purificată stare de *rasa*, transmițând continuu o jubilație a gândului autarhic... Iată frumosul poem preluând titlul capodoperei lui D. R. Popescu, *Vânătoarea regală*: „Alte sunete în ceasul meu de argint; / bietul

animal, / numai miros, numai auz, numai vedere, / știe tot despre mine / rang, apartenență / și murire. // Alte sunete în ceasul meu de nisip. // Fiara trece prin fața mea, / o salut îndelung, / mă înclin / și-apoi plec. // Alte sunete. Ceasul meu s-a oprit”.

„Nicolae Băciuț (*Cuvânt înainte*) ar fi meritat o plachetă individuală, cu atât mai mult cu cât a mai fost prezent într-o antologie editorială cu câțiva ani în urmă la *Albatros*; despre textele lui am scris atunci, cu sentimentul că poetul promite o evoluție frumoasă; poemele de acum nu aduc nimic nou față de cele dinainte, semn că sunt contemporane” – consemna în *România literară* din 14 februarie 1985, Laurențiu Ulici.

„Apărută recent la Editura Dacia, 1984, antologia de debut colectiv intitulată *Alpha* – '84, reunește cincisprezece poeți al căror nume circulă frecvent în presa literară, dar care n-au reușit încă să fie autorii unor volume proprii. Însoțite de date biografice, versurile, selectate de Vasile Igna, dovedesc, în general, stăpânire a mijloacelor artistice, impresia unei repezi ochiri fiind aceea de opulență stilistică, de ingeniozitate metaforică și, uneori, tendințe novatoare. Ne gândim, de pildă, la Dora Pavel, Luca Onul, Nicolae Băciuț sau Gheorghe Achim, poeți remarcabili sub aspectul combinării unor detalii realiste cu elemente fantastice sau himerice, care, în ciuda unor procedee sofisticate, se impun prin sinceritatea tonului, preocupare pentru cultivarea virtuților cuvântului, înclinația spre notații fragede” – glosează G. Moldovan în ziarul *Ecoul* nr. 1620, din 2 decembrie 1984.

Tot despre prezența în *Alpha* '84, Petru Poantă scria în *Tribuna* din 14 februarie 1985: „Introduceri” în sensibilitatea preponderent autumnală sunt poemele lui Nicolae Băciuț, redactor la revista *Vatra*, fost echinoxist. Știința ambiguității, a intersecției planului afectiv cu al

discursului este exemplară. Poemul face parte din recuzita imagistică, fiziologicul devine limbaj. „Textul” este spațiul unor translații de la actul scrierii la cel fiziologic sau invers. Dar de la Nicolae Băciuț așteptăm un volum reprezentativ.

În *Vatra* nr. 7/ 20 iulie 1985, Ioan Pinteza remarcă referitor la grupajul din *Alpha '84*, că: Nicolae Băciuț vine dintr-o purificare a cuvântului trecut prin strâmbătățile sale, după o elaborare lăuntrică, reușind să exprime adevărul. Adevărul unei construcții poetice bine încheiate, a unui „liber arbitru” în acest sens. Se simte la acest poet (greu de confundat cu ceilalți în această antologie) formația echinoxistă ca și la alți debutanți sau nedebutanți poeți din gruparea clujeană: Ion Mureșan, Viorel Mureșan, Ion Urcan, Andrei Zanca etc. Tema cu care se învrăjbesc acești poeți fiind fundamentală: neîncetata luptă a Poetului cu Cuvântul. Așa se pare că face și N. Băciuț: „Scriu aceste versuri, pândind cuvintele rămase goale de parcă / turnul orașului s-ar fi scurs în nervurile lor”. Nimic în plus, nimic în minus. Pare a striga poezia aceasta. Totul redus la esență, la rostirea nemijlocită. Roman Melodul chiar cerea Cuvântului supunerea unui alt cuvânt: „Spune-mi un cuvânt tu, Cuvântule!” Pentru că „Poemele bat ca într-o ușă în pieptul lui” (*Cina cea de taină*) și „trec prin el cu încăpățănare” (*Trandafiri*) N. Băciuț are dreptul și puterea să le scrie cu sufletul, chiar dacă în cele din urmă „colțul gurii” știe pentru ele scăparea cea mare: trecerea în natural, în viețuirea obișnuită.

Într-un serial din *SLAST*, din iulie 1986, Nicolae Diaconu spune despre cei incluși în *Alpha '84* că „Doi dintre ei ar fi avut dreptul la plachetă individuală: Vasile Sav, (...) și Nicolae Băciuț, pentru că au mai fost într-un *Caiet al debutanților*, la „Albatros”, în 1983. Și tot în același

context, Nicolae Diaconu mai spune: Nicolae Băciuț (născut în 1956) este mai cunoscut prin recenziile publicate sporadic în *SLAST* și mai cunoscut prin interviurile realizate în *Vatra* cu scriitori pe care, ținându-i de vorbă, nu-i scutește de scris. Ca poet, e un calofil manierizant, care și-a găsit *tonul*: „Chip glorios, chip glorios, / te privesc și amestec cuvintele în gură. / Umezite ele intră mai bine în urechile tale / de care atârnă precum cerceii auriți”. Mă întreb : dacă n-a putut face un pas înainte, publicând în *plachetă*, de ce a făcut un pas înapoi, acceptând să publice din nou la *grămadă*, vorba lui Ulici?

Gavril Moldovan, în cotidianul bistrițean *Ecoul*, din 24 august 1985, p. 6, „extrage” din sumarul antologiei *Alpha '84* doi autori, „originari de pe aceste meleaguri”: Nicolae Băciuț și Luca Onul. (...) Primul dintre ei, Nicolae Băciuț este prezent în antologia susmenționată cu un ciclu unitar de poeme, remarcabile sub aspectul combinării unor detalii realiste cu elemente fantastice ce se impun prin sinceritatea tonului, preocupare pentru cultivarea virtuților cuvântului, înclinație pentru notații fragede. Transpare și o concentrare a expresiei, o tendință spre lapidar, care poate fi de bun augur. Cităm în acest sens din *Ceasul cu turn*: „Mâna ta prinsă adânc în zăpadă / ca într-o ghilotină, / silabe reci aburesc arborii / tăiați din osul moale al frunții. / Te privesc ochii mei, / suferința unui animal iubit / sub retina neprotejată...” Revelatoare în acest sens este și *Portretul unui cuvânt*, cu adăugirea că aici universul naște o puternică emoție, poezia fiind una dintre cele mai reușite. Nicolae Băciuț dovedește disponibilități artistice, putere de inovație și ușurință în fabricarea metaforei: „Un nou exercițiu de toamnă, / un nou păianjen țesându-și frica / între degetele din care / cuvintele colorate dispar”. O obsesie a cuvântului este prezentă peste tot, poetul având cultul sonor al acestuia și al semnificațiilor

adânci.

Dintr-o recenzie a Lilianeii Lazia, publicată în revista *Tomis* nr. 6/1987, am aflat că am fost inclus și într-o antologie de poezie patriotică apărută la Editura Albatros, în 1986, cu titlul *Cântecul patriei*: „Nicolae Băciuț alternează universul fizic cu universul de suflet, universul mare, ca în *Transilvania*, cu universul mic, ca în *Alfabet*. Poezia lui este o căutare a certitudinii ideii de patrie, pornită de la *a*-ul alfabetului și rostită pentru a se împlini”.

Pentru anul 1986, anul apariției *Muzeului de iarnă*, nu s-au acordat premii ale Uniunii Scriitorilor. „Compensarea” a venit pentru mine din partea revistei *Tomis*, care a optat la debut pentru poezie, în anul editorial 1986, pentru acest volum. Iar Zaharia Sângeorzan, în revista *Cronica* 1/1987, în articolul *Poezia*, p. 4, scria că „Debutanții lui '86 nu au depășit așteptările. Multă versificație, puțină poezie autentică. Există și o excepție: Nicolae Băciuț, *Muzeul de iarnă*. Este un debut de zile mari, care anunță unul dintre cei mai talentați poeți ai momentului literar”.

Culegerea textelor pentru această carte a fost un exercițiu insolit, o „lectură” atentă, care mi-a relevat nuanțe, observații, care la o primă lectură, la apariția în presă, mi-au scăpat. A fost o inevitabilă „privire în oglindă”, retrospectivă, pentru a mă cunoaște mai bine pe mine însumi.

Nu știu dacă voi urma sugestii ale exegezelor critice, dar, cu siguranță, îmi voi privi altfel textele atunci când le voi pregăti pentru tipar.

Comentându-mi cărțile, critica a făcut și o radiografie a fenomenului optzecist, în conexiunile și referențialitățile sale.

Tirajele cărților mele au variat de la 300 (*Alb pe alb*) la 20 000 (*Jocuri încrucișate*). *Memoria zăpezii* a avut și

ea un tiraj pe care greu îl mai poate visa azi un autor: 5600. Dar iată cum era prezentat acest volum în catalogul de anchetare a tirajelor: „Poeziile tânărului poet transilvănean Nicolae Băciuț cântă frumusețile naturii, ale patriei și bogăția sufletească a celor care construiesc o lume a democrației, a înțelegerii între oameni, a bunăstării. Poemele se catalizează în jurul ideii generoase de încredere în prezentul și viitorul țării. Aflat la al treilea volum, Nicolae Băciuț se configurează ca un optimist care pentru a sugera sentimente complexe de comunicare între poet și ambianța înconjurătoare folosește mijloace lirice adecvate”. Lectorul cărții, Florin Mugur, mi-a cerut un grupaj de poeme patriotice și acceptul să schimbăm titlul cărții în *Cântecul patriei*. I-am spus că cu astfel de condiționări renunț să-mi mai tipăresc volumul. Până la urmă, volumul a trecut de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, cu intervenții în text și cu modificarea unor titluri. *Casa cu idoli* a fost transformat în *Liniste, Nostalgii interzise* în *Cinci nostalgii*, *Frica scrie pe geamuri* în *Vechi imperiu*, *Tatăl nostru* în *Luchian*, un poem fără titlu a devenit *Poezii* etc. etc. Au fost scoase din volum vreo zece texte... subversive, au fost cosmetizate aluziile și cuvintele „interzise”: biserică, cruce, Dumnezeu etc.

Cu siguranță, mai sunt și alte comentarii publicate la cărțile mele. Dacă până în 1989 am urmărit cu sufletul la gură tot ce se scria despre cărțile pe care le-am tipărit, după 1990, doar întâmplător am mai aflat despre ceea ce s-a scris despre mine, lucrurile scăpând de sub control, atât prin inflația de publicații cât și prin circulația deficitară a acestora. E adevărat, și eu m-am cam lecuit de această curiozitate.

N-am cerut niciodată nici unui critic să scrie despre cărțile mele, nu am oferit decât întâmplător cărțile mele unor critici, fără să-mi fac un merit din aceasta, un reproș

sau o... strategie. S-ar fi cuvenit, poate, ca măcar celor care au scris despre mine să le trimit noile mele apariții editoriale. Multora le-am pierdut urma, iar unii au luat-o pe alte căi, nemainteresându-i comentariul critic al actualității editoriale, oricum sufocante.

Citite acum cu detașare, consider că am avut parte și de lecturi profunde, aplicate, analitice, și de lecturi grăbite, superficiale, chiar de neînțelegeri, plecând tot de la „ritmul” lecturii sau inapetența pentru un anume gen de poezie.

Apoi, lectura critică a cărților mele poate fi relevantă pentru tipurile și ticurile de receptare critică în deceniul 9 și poate fi un bun indiciu pentru sociologia criticii literare.

De aceea, cred că această carte poate fi analizată în semnificațiile ei și dincolo de radiografia critică a unui autor pe parcursul a două decenii de activitate literară. Citind o carte, s-a făcut și o evaluare a fenomenului literar optzecist, relaționare inevitabilă, direcțiile acestuia și reperele sale tematice, stilistice, individualitățile lui definitorii.

Dincolo de recenziile și cronicile literare la volumele mele, au apărut referințe și în diferite texte despre lansări de cărți, întâlniri cu cititorii etc.:

TOP EDITORIAL: *N. Steinhardt – Între lumi, convorbiri cu Nicolae Băciuț*, Editura Tipomur, 675 lei. Este începutul unei cărți de dialoguri pe care învățatul de la Rohia n-a mai apucat să o scrie. Cea mai mare parte a cărții este compusă epistolar: interviuri și scrisori. A mai fost adăugat un interviu realizat de Nicolae Băciuț cu trei intelectuali foarte apropiați lui N. Steinhardt: Al. Paleologu, Mircea Oliv și Ioan Pinte. (*Zig-zag* nr. 17/1994).

Nicolae Băciuț, acest copil-minune al timpului

nostru gazetăresc, literar, al timpului nostru, în general insuficient pentru a respira măcar, continuă să ne uluiască prin puterea sa de muncă, prin valoarea și frumusețea demersurilor sale creatoare. Un nou volum, *Casa cu idoli (Memoria ascunsă, 1978 – 1996)*, editat de Tipomur, în tandem cu Ambassador, în condiții grafice excelente (copertile Nichita Stănescu și Mihai Olos – portret și desen), dezvăluind în paginile sale o lirică delicată, pură (altă „față” a lui Nicolae Băciuț), așteaptă confruntarea cu publicul cititor. (Mariana Cristescu, *Cuvântul liber*, 1996).

Nicolae Băciuț, *Oglinzi paralele*, interviuri, Ed. Ambassador în colaborare cu Ed. Noul Pământ, 1998, 164 p., 5999 lei. Poetul și publicistul Nicolae Băciuț îi are drept interlocutori pe Alexandru Balaci, Augustin Buzura, Dan Culcer, Gheorghe Grigurcu, Monica Lovinescu, Teohar Mihadaș, Petru Poantă, Aurel Rău, Valentin Silvestru, Mihai Sin, Grete Tartler, Mircea Tomuș, Eugen Uricariu, Ion Vartic, Ion Vlad. Deși nu practică un stil agresiv, autorul interviurilor reușește, datorită competenței sale, să obțină răspunsuri demne de interes. (Alex Ștefănescu, în *România literară* nr. 48/1998, p. 4)

A ieșit de sub „teascurile” Editurii ACADEMOS, noul volum de versuri al lui Nicolae Băciuț, *Manualul de ceară* – o carte pe cât de consistentă, pe atât de atractivă, datorită copertelor asigurate de artiștii plastici Dan Perjovski și Vasile Gheorghiuță. Pentru că autorul va adăuga mâine, 10 decembrie, încă un an furtunoasei sale existențe, îi urăm, cu drag, cu prietenie, „La mulți ani”, sănătate și tot atâta bogăție creatoare. (Mariana Cristescu, în *Cuvântul liber*, 2001).

O lansare de carte, mai puțin convențională, a marcat inaugurarea colecției Editurii Tipomur „Poezii orașului”. *Poduri de umbră* este titlul volumului bilingv al lui Nicolae Băciuț, reunind 37 poeme, selectate din

volumele sale anterioare. Traducerea în limba maghiară – Toth Istvan. (...) Potrivit afirmațiilor lui Nicolae Băciuț, următoarele volume ale colecției vor aparține lui Lazăr Lădariu și Zeno Ghițulescu (în limba maghiară). Motivația lansării nocturne – la care natura a subscris, generoasă, renunțând la averse și oferind ore senine, memorabile – a fost (...) pentru Nicolae Băciuț imboldul unui plastician care tocmai și-a vernisat expoziția la ora 22,00 și alegerea unui ceas la care publicul să nu poată pretexta că nu vine, fiind prins cu alte treburi. (A.M.C., *Recurs*, 21 mai 2001, p. 17).

LANSARE DE... NOAPTE. Vineri, 18 mai a.c., ora 24,00 (nu e o greșeală de tipar!) la „Ceasul de flori” din Piața Trandafirilor din Târgu-Mureș, vor fi lansate volumele de versuri *Ziua canonului*, de Valentin Marica, și *Poduri de umbră / Hidak az arnyekok felett* (ediție bilingvă româno-maghiară), de Nicolae Băciuț. Cărțile au apărut la Editura Tipomur, cu sprijinul Primăriei Municipiului Târgu-Mureș, al primarului Dorin Florea și al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Mureș, fiind primele două din colecția „Poetii orașului”.

Cei doi poeți îi invită doar pe această cale pe cei care le sunt aproape și pe iubitorii de poezie la întâlnirea aproape... nonconformistă. (*Cuvântul liber*, 2001).

Alb pe alb este titlul celui mai recent volum de versuri lansat de Nicolae Băciuț, vineri, 20 decembrie, la Casa de Cultură din Târnăveni, în ton cu zăpada, care „totuși nu ne-a ocolit” în ajunul sărbătorilor. Într-un cadru intim, cuprins între picturile tânărului Silviu Medeșan, care s-a simțit „în centrul atenției”, au prezentat cartea poezii Lazăr Lădariu, Valentin Marica, Răzvan Ducan, Daniela Cecilia Bogdan, Aurel Hancu, Dumitru D. Silitră, Viorica Feierdan, Valer Popean și părintele

protopop Partenie Pop, într-o seară memorabilă, care s-a prelungit, cu totul, până după miezul nopții. Am aflat că Nicolae Băciuț este „omul de zăpadă cu patru anotimpuri”, un „poet mesianic”, expansiv, al „duiosului revers steinhardtian, purtând luciditatea suferinței”, cartea fiind o „plăcută promenadă pe teritoriile pierdute, recucerite prin har poetic”, irișii albi din fața vorbitorilor fiind perfect asortați cu... albul pe alb. Daniela Cecilia Bogdan considera cartea „una de rugăciune, care a învins moartea”, iar colindele copiilor, coordonați de Carmen Gogeanu, au fost „invitația la eternitate”, în care cuvântul se întrupează și se smerește”. (Ioana Florea, *Cuvântul liber*, 24 decembrie 2002).

PATA ALBĂ (Către Nicolae Băciuț și voi) După ani de „gri, mohorât/ și uitare”, nevoia de/ frumos ne duce la Târnăveni./ Acolo am moștenit zăpada/ și o pasăre albă.// Cu frații merg prin zăpadă / și vânez cântecul ei./ Cuvânt pe cuvânt și tot/ suntem mai departe/ de Ea. Într-o seară/ ca aceasta, fără Luceafăr,/ a căzut în Cartea albă.// Pata albă și acum/ vorbește în limba ei română –/ albă! (11 februarie 2005, în drum spre Târnăveni) MILJURKO VUKADINOVIC.

Nu m-am gândit când să public o astfel de carte. În această variantă sunt „forțat” de împrejurări biografice s-o tipăresc. E, dacă se poate spune, un bilanț după pragul vârstei de 50 de ani. Fără trufie și fără orgolii. Ba chiar cu teamă. Cu o oarecare suferință. La 50 de ani, Nichita Stănescu punea capăt unei biografii, nu și unei opere, care a continuat să-și arate fețele știute și neștiute, văzute și nevăzute.

Ce am putut eu da literaturii române până la 50 de ani? Un bilanț e doar un prilej de bucurie sau și unul de mâhnire? Oricum ar fi însă, aceasta e viața mea. Rea sau/și bună! Și nu vreau s-o schimb cu alta!